

Het actorendebat

(Annelies Beek, Sociale geografie & Planologie en Stan van Ginkel, Centrum voor Onderwijs en Leren)

Een werkvorm die succesvol wordt toegepast bij Sociale geografie en Planologie is het actorendebat. De studenten lezen zich in in een actueel en maatschappelijk thema waarin sprake is van een belangentegenstelling tussen meerdere actoren. Tijdens het (twee uur durend) werkcollege worden de studenten ingedeeld in actorgroepen van ieder 4-5 studenten. In de actorgroep bereiden zij zich voor op het verdedigen van de eigen stellingname in het te voeren debat. Een korte rolbeschrijving met een globale stellingname voor/tegen helpt de studenten op weg (zie rolbeschrijving hieronder).

Het debat wordt gevoerd door vertegenwoordigers van de actorgroepen. In de pleidooironde krijgt iedere actor spreektijd (5 minuten) om het eigen standpunt naar voren te brengen. Daarna kunnen andere actoren hun tegenwerpingen maken in een reactieronde en volgt plenair een discussie waarin getracht wordt tot consensus te komen en een beslissing te nemen of te forceren.

Het debat wordt afgesloten met een evaluatie van de discussie op inhoud, proces en argumentatie.

Werkwijze

1. **Voorbereiding**
Aan de hand van artikelen en bereiden studenten zich thuis voor op de thematiek
2. **Introductieronde:** 10 minuten
De docent introduceert bij aanvang van het werkcollege de spelregels van het debat, vat het probleem samen en geeft de posities van de actoren kort weer.
Studenten worden verdeeld over de vijf actorgroepen.
3. **Voorbereiding pleidooi:** 40 minuten
In de actorgroepen bereiden studenten zich voor op de te voeren argumentatie in het pleidooi.
4. **Pleidooironde:** 30 minuten (5×5 min.)
In een vijfminuten pleidooi geven de actoren hun standpunt weer.
5. **Reactieronde:** 15 minuten
Andere actorgroepen hebben de gelegenheid tegenwerpingen te maken in de reactieronde
6. **Discussieronde:** 10 minuten
In een plenaire discussie worden de argumenten op een rij gezet, geprioriteerd en wordt gestreefd naar een beslissing (stemming).
7. **Evaluatieronde:** 10 minuten
Het debat wordt geëvalueerd, op inhoud, proces en veralgemeniseerd.

Rolverdeling actorgroepen

Vijf actoren binnen het debat over de uitbreidingskwestie Schiphol

(Bart de Jong & Stan van Ginkel, 2006-2007)

1. Schiphol Group: exploiteert de luchthaven. De NV wordt ook wel eens de grootste vastgoed ontwikkelaar van Nederland genoemd en steekt niet onder stoelen of banken dat er veel meer geld aan de landside dan aan de airside wordt verdiend. Dit leidt nog wel eens tot confrontaties omdat gemeentes en andere ontwikkelaars van mening zijn dat Schiphol haar positie misbruikt om zo aan landzijde te ontwikkelen. Wat dit betreft zou een privatisering wellicht ook helemaal niet zo slecht zijn, omdat Schiphol dan ook één van de partijen wordt en niet kan schuilen achter de brede rug van de overheid.

2. Kabinet: heeft "unaniem" besloten dat Schiphol verder mag groeien. Toch is er binnen de overheid veel onenigheid omtrent Schiphol en niet alleen tussen het kabinet en de oppositie. Verkeer & Waterstaat controleert Schiphol in principe. Het ministerie bepaalt de waarden waarbinnen Schiphol mag groeien en ziet er zelf op toe dat de luchthaven zich aan de regels houdt. V&W en het ministerie van VROM zijn het over het algemeen niet altijd eens met elkaar, omdat er gestuurd wordt vanuit V&W (het luchthavenindelingsbesluit) en VROM (ruimtelijk bestuursrecht/Nota Ruimte). Onvoldoende afstemming tussen de ministeries leidt tot frustraties bij de omliggende gemeentes.

3. Gemeente Haarlemmermeer: is de gemeente waarbinnen Schiphol gelokaliseerd is. De gemeente en de luchthaven hebben een onderkoelde relatie. Haarlemmermeer wil niet meewerken aan verdere uitbreidingen van Schiphol. Een goed voorbeeld is de rel over het Microsoft hoofdkantoor. Microsoft gaf aan graag op Schiphol hun Europese hoofdkantoor te vestigen. Schiphol Real Estate wilde natuurlijk wel bouwen. De gemeente wilde echter geen bouwvergunning afgeven omdat er genoeg kantoorruimte in Hoofddorp leeg stond. Pas toen Microsoft aangaf dan maar naar Frankfurt te verkassen gaf de gemeente een bouwvergunning af. Echter, deze kwestie wordt nog vervolgd omdat er nog geen gebruiksvergunning is afgegeven.

4. Gemeente Amsterdam: ondervindt alleen de lusten van Schiphol. Sinds de opening van de Polderbaan wordt Amsterdam ontzien en heeft de hoofdstad minder last van vlieglawaaï. Schiphol heeft dus voornamelijk een positief effect op Amsterdam. Toch gaat het niet goed met onze hoofdstad. Barcelona en Kopenhagen zijn ondertussen als zakenstad Amsterdam voorbij gestreefd en het aantal toeristen neemt af, terwijl de prijzen stijgen. Toch is de gemeente tegen privatisering en voor het ontwikkelen van een miljoen m² vloervlakte extra op de Zuidas. Typisch geval van Amsterdamse arrogantie of struisvogel politiek?

5. Bewonersvertegenwoordigers: wantrouwen Schiphol en de overheid. Omwonenden kunnen niet geloven dat de overheid Schiphol laat verder groeien en het draagvlak is dan ook totaal verdwenen. Als het aan de bewoners ligt wordt Schiphol dan ook gewoon een Europese luchthaven, want, zo redeneren zij, ons land is toch te klein voor zo'n grote luchthaven. Vooral Castricum is een notoir klaaggebied.

Varianten

- Variant op de beschreven werkwijze is dat de pleedooironde niet plenair plaatsvindt, maar aan vijf tafels. Hierdoor komen alle studenten aan de beurt om hun actorrol te vervullen. Nadeel van deze werkwijze is wel dat de begeleiding door de docent lastiger is te vervullen.
- Afhankelijk van de nagestreefde doelen kan een soortgelijke opzet worden toegepast bij Multi- of interdisciplinair onderwijs. De tijdsperiode dat studenten zich vanuit de discipline verdiepen in het probleemgebied zal langer zijn (een cursus beslaan). Zie bijvoorbeeld werkvormen **Het Multidisciplinair project; De Pettenmethode** en **De Legpuzzel**.